

A GÖRÖGKATOLIKUS FOLYÓIRATREPERTÓRIUM

► DR. KÜHRNER ÉVA

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Különböző szakmai fórumokon sokszor téma volt a teológiai irodalom bibliográfiai feltárásának kérdése, különösen a periodikák repertorizálásának hiányossága. A folyóiratok feltárása manapság két felületen folyik eltérő módszerekkel és hatékonysággal; ezek a nemzeti könyvtár berkein belül épülő HUMANUS ([Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa](#)) és a könyvtárak összefogásaként létrejött MATARKA ([Magyar Folyóiratok Tartalomjegyzékeinek Kereshető Adatbázisa](#)). A munka nem igazán összehangolt és nem fedi le a teljes teológiai szakterületet, viszont jó néhány lap tartalmáról így is információt nyújtanak. A néhány éve megalkotott közös kereső az EHM, pedig lehetővé teszi egy hatalmas adatbázisban való kutatást, ráadásul ma már a cikkek jelentős részének teljes szövege innen is elérhető.

Az analitikus feldolgozás hiányosságait kiküszöbölendő, a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtárának (SZAGKHF) munkatársai már évekkal ezelőtt elvégezték az állományunkban fellelhető régi periodikák és gyűjteményes művek analitikus feldolgozását saját Corvina katalógusukban. Ez azonban nem jelentette a teljes görögkatolikus cikkanyag feltárását, csak azokat a dokumentumokét, amelyeket a gyűjtemény tartalmaz. Tudjuk jól, hogy a katalógus és bibliográfia nem ugyanaz!

A semminél azonban több. Az adatbázis használóinak ez viszont azt a tévképzetet adja, hogy a katalógusunkat használva áttekintették a felekezet teljes cikktermését. Nem kerülnek látókörukbe azonban a hiányzó lapszámok tartalma és sok olyan szóródó irodalom, ami határterületi kiadványban jelent meg viszont fontos lehet számukra.

Mindenképpen lényegesnek tartottuk ezért a teljes görögkatolikus irodalom bibliográfiai feldolgozását egy országos, ezt a feladatot magára vállaló adatbázisban. A munka módszertanát végiggondolva autopszia alapú kézi feldolgozás mellett döntöttünk. Ezt a munkát folyamatosan két kolléga végezte. Egyikük nagy tapasztalatokkal rendelkezik a MATARKA-s adatbevitel terén, irányítása mellett a másik kolléganő hamar beletanult a feladatba és fő munkaköri feladatként nagyot lendített a feldolgozáson.

Előzetesen elemeztük a MATARKA és HUMANUS adatbázisokat, hiszen nyilvánvaló volt, hogy valamelyikükhöz csatlakozva kell megvalósítani elképzeléseinket. Megállapítható volt, hogy míg a HUMANUS jelenleg 68, elsősorban egyháztörténeti cikkeket tartalmazó lapot dolgoz fel, addig a MATARKA 81 „igazi” teológiai lapot, közülük 57 kurrens és 24 1945 előtti kiadásút. A feldolgozást 32 cím esetében a Miskolci Egyetem munkatársai végzik. 18-at a SZAGKHF és 12-t a Gál Ferenc Főiskola könyvtárosai dolgoznak fel. A bedolgozó intézmények zöme csak 1-2 lap felelőse; megyei, egyetemi könyvtárak, de közöttük találunk 3 egyházi gyűjteményt és 1 egyházi kiadót is.

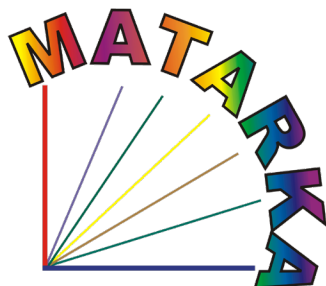
Ráadásul, mivel a MATARKA borítótól borítóig minden írást az adatbázisba visz, az adatbázis jóval több rekordot tartalmaz, mint társa. Bizonyítékként álljon itt egy

számszerű adat: az [Athanasiana](#) című saját lapunk esetében a HUMANUS 138 cikket tartalmaz, míg a MATARKA 1591-et. A Folia Athanasiana esetében ez a szám 15 és 201, és a sort folytatva, hasonló arányokat kapnánk.

A különbség oka a feldolgozás módszerének különbözőségében rejlik, mely könyvtáros berkekben közismert. Míg a HUMANUS csak a hosszabb írásokat dolgozza fel, igaz szabványos bibliográfiai feldolgozás szerint, addig a MATARKA a kiadvány cikkeinek címeit viszi be adatbázisába, arra nézvést különbség nélkül, hogy tanulmányról vagy csupán egy hírről van-e szó. Igaz ez utóbbinál bizonyos megoldásokkal finomítani lehet a semmitmondó címet is. Hatékonyságban és gyorsaságban viszont egyértelműen messze felülmúlja társát.

Nem volt tehát kétséges, hogy a MATARKA mellett döntünk. Könyvtárunk egyébként is évek óta beviszi adatait négy kurrens tudományos lapjának az [Athanasiana](#)-nak, [Eastern Canon Law](#)-nak, [Eastern Theological Journal](#)-nak és [Folia Athanasiana](#)-nak. Az előkészítés során derült ki, hogy a kurrens periodikák között is van két olyan magazin, amelyek eddig kimaradtak a sorból és feltárássra érdemesek; ezek a [Görögkatolikus Szemle](#) (1990-) és a [Görögkatolikus Szemlélet](#). Első körben ezt a hiányt pótoltuk az adatbázisban.

2017. év végén elhatározás született arról, hogy mint az ország egyetlen görögkatolikus gyűjteménye felvállaljuk a valamennyi régmúltban kiadott, a felekezetünkhöz tartozó folyóirat cikkeinek feldolgozását is a MATARKA adatbázisban. Előzetesen összeállítottuk a feldolgozásra érdemes kiadványok listáját. Ehhez könyvtárunk állományát, a [Görögkatolikus Örökség](#) oldalon

található digitalizált lapokat, és egyéb bibliográfiai segédleteket használtunk. Rögtön kiderült, hogy a honlapon és gyűjteményünkben létező régi lapokon kívül mások is fellelhetők még. Köztük vannak olyan magyar nyelvű, a mai határokon túl megjelent felekezeti periodikák, melyek a görögkatolikusság eszmei értékei, repertorizálásuk nem történt meg, állapotuk rossz, sőt sok esetben meglétük is esetleges. Ezeknek a felkutatása és tartalmuk feltárása, esetleg digitalizálása a jövő feladata lehet. Hiány persze a határokon belül megjelent kiadványok esetében is előfordult. Ezeket a lyukakat könyvtárközi kölcsönzés útján beszerezett példányok segítségével igyekszünk pótolni, hogy a sorozat feldolgozottsága hiánytalan legyen. Köszönet ezért segítőkész kollégáinknak!

A két éve folyó feldolgozó munka során a 6 kurrens kiadvány mellett 14 retrospektív lap adatbevitelére valósult meg.

Találatok listája

A máriapócsi Könnyező Szűz zarándok naptára

(1941–1944)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Athanasiana

(1995–2019)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Chrysostomos

(1927–1932)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Eastern Theological Journal

(2015–2018)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Folia Athanasiana

(1999–2012)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Görög Katolikus Népiskola

(1913–1914)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Görögkatolikus Népiskola

(1921–1923)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Görögkatolikus Tanító

(1926–1928)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Görögkatolikus Flet

(1937–1940)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Görögkatolikus Lelkipásztor

(1929–1931)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Görögkatolikus Szemle (1929–1944)

(1929–1930)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

	Görögkatolikus Szemle (1929-1944) ()	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Görögkatolikus Szemle (1990-) (1990–2019)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Görögkatolikus Szemlélet (2014–2019)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Keleti egyház (1934–1943)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Máriapócsi MAGOSz naptár (1929–1942)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Máriapócsi naptár (1922–1947)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Máriapócsi Virágoskert (1925–1926)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	

[Visszatérés az oldal tetejére](#)

Ezek:

1. Békesség
2. Chrysostomos
3. Gör. Kath. Tudósító (Miskolc)
4. Görögkatholikus Tudósító (Nyíregyháza)
5. Görögkatholikus Tanító
6. Görögkatolikus Lelkipásztor
7. Görögkatolikus Szemle (1929-1944)
8. Görögkatolikus Élet
9. Kelet (Miskolc)
10. Keleti Egyház
11. A máriapócsi Könnyező Szűz zarándok naptára
12. Máriapócsi MAGOSz naptár
13. Máriapócsi naptár
14. Máriapócsi Virágoskert

A listát látva feltűnhetnek hasonló című lapok. Ez nem tévedés, hanem szokás volt, hogy adott esetben teljesen

más kiadó, más településen és más időszakban ugyanazon a címen – esetleg eltérő írásmóddal – jelentetett meg kiadványt, újra kezdődő évfolyamszámozással. Példa erre, a Miskolcon Schirilla Sz. Andor kiadásában megjelenő **Gör. Kath. Tudósító**, valamint a **Magyar Görögkatholikusok Országos Szövetsége** által Nyíregyházán kiadott **Görögkatholikus Tudósító**. De említhetnénk akár a **Görögkatolikus Szemlé**t is, melynek ma élő szériája előtt létezett 1929-1944 között azonos című, más szervezet által megjelentetett elődje.

Az autopszia alapján történő munka során feldolgozásra került minden írás, még a hírek (pl. gyászír, avatások, események stb.) is, melyek ugyan nem tudományos értékűek, de a történeti kutatása szempontjából fontosak lehetnek, egy személy vagy egyházközség történetének kutatásakor forrásértékkel bírhatnak. Miután a feldolgozott lapok zöme digitalizálva van a Byzantinohungarica.com oldalon: a találatokról link mutat az elektronikus tartalomra, így rögtön olvasható a megtalált írás is.

Be kell vallanunk, hogy ezt a nagyon időigényes munkát felgyorsította a koronavírus járvány miatti home office munkarend, mely során otthonainkban csak erre a feladatra koncentrálva hatékony munka folyhatott. Nem nagyképűség talán kimondani, hogy sikerült létrehozunk a görögkatolikus repertóriumot, mely a felekezeti sajtó megjelenésétől kezdve napjainkig igyekezett feltárni azok tartalmát. Eredménye pedig leginkább a könyvtárhaználókat, kutatókat szolgálja, akik lehetőséget kapnak a felekezet teljes cikktermésében keresni. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az így létrejövő rekordhalmaz jól reprezentálhatja a hazai görögkatolikusság szellemi potenciálját, valamint tudatosulhat mindenkiben, hogy a folyóiratcikk legalább annyira értékes információforrás, mint a könyv.

Bízva abban, hogy ha más felekezeti gyűjteményekben dolgozó kollégáink is kedvet kapnak a saját területük feltáró munkájához, előbb-utóbb összeállhat az egyházi folyóiratok és gyűjteményes művek analitikus feldolgozása révén egy virtuális teológiai repertórium, mely részét képezheti a humán terület nemzeti bibliográfiájának. ►